

Torsdagen den 17 oktober

Kl. 12.00–12.20
14.00–15.07

§ 1 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Pål Jonson* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Magdalena Schröder* som suppleant i utrikesutskottet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i utrikesutskottet
Magdalena Schröder (M)

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2019/20:44

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:44 Rätten till personlig assistans
av *Pia Steensland* (KD)

Interpellationen kommer att besvaras den 7 november 2019.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 oktober 2019

Socialdepartementet

Lena Hallengren (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 4 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2019/20:29 till utrikesutskottet

Svar på interpellation

§ 5 Svar på interpellation 2019/20:26 om snöröjning av enskilda vägar

Anf. 1 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! Helena Lindahl har frågat mig på vilket sätt jag tänker lösa problemet med bristande snöröjning av enskilda vägar.

En väl fungerande snöröjning av våra vägar är en viktig förutsättning för att säkerställa en god framkomlighet och hög trafiksäkerhet. Jag vill inledningsvis för tydlighetens skull klargöra hur ansvarsfördelningen är utformad avseende snöröjning av Sveriges vägar. Trafikverket ansvarar för de statliga vägarna, kommunerna för de kommunala vägarna och gatorna. Men för de enskilda vägarna ansvarar vägföreningar eller enskilda för snöröjningen. Det är en viktig utgångspunkt.

Som ett led i att säkerställa att statliga medel används på rätt sätt utrustade Trafikverket entreprenörernas plogbilar med gps. Detta ledde till att entreprenörer avstod från att ta uppdrag. Till en början skapade det en oro för att enskilda vägar skulle få problem med snöröjningen.

Redan förra vintern agerade regeringen kring den oro och de problem som förekom avseende snöröjningen av de enskilda vägarna. Jag har träffat såväl Trafikverket som Riksförbundet Enskilda Vägar för att informera mig i frågan. Jag har uppmanat berörda parter att i dialog gemensamt arbeta fram långsiktiga lösningar. Det har resulterat i att parterna nu har bildat en gemensam arbetsgrupp som har arbetat fram förbättringsförslag. Det har medfört att den eventuella oro som entreprenörer har uttryckt för att ta uppdrag hos enskilda väghållare parallellt med uppdrag åt Trafikverket har minskat.

Det är viktigt att ge rätt beskrivning av utmaningarna för snöröjningen. Av interpellationen kan man få intrycket att det råder stora problem för räddningstjänst, hemtjänst och annan samhällsservice att komma fram. Utvärderingar av snöröjningen visar inte på detta. I Trafikverkets återrapportering av regeringens uppdrag att utvärdera snöröjningen vintern 2017–2018 framgår följande:

”Trots en relativt snörik vinter 2017/2018 fick Trafikverket bara en handfull telefonsamtal från enskilda väghållare i Norrbotten- och Västerbotten. Inte i något fall behövde Trafikverket ta till nödåtgärden att beordra entreprenören på det statliga vägnätet för att ploga en enskild väg, en åtgärd som, mot självkostnad för väghållaren, kan användas i väldigt speciella undantagsfall (samhällskris). Vid kontakter med REV (Riksförbundet Enskilda vägar) ger de en likartad bild – det är sannolikt ett fåtal vägföreningar som haft problem med att anlita en entreprenör för vinterväghållningen i år.”

Jag avser självklart att följa upp frågan och har därför nu kallat till mig berörda parter för ett möte inom kort.

Prot. 2019/20:21
17 oktober

I detta anförande instämde Jasenko Omanovic och Anna-Caren Säterberg (båda S).

Svar på interpellation

Anf. 2 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret på mina frågor om snöröjning av enskilda vägar! Jag hade hoppats att svaret skulle visa att regeringen tar de människor som nu oroar sig för hur deras väg ska plogas i vinter på större allvar. Dessvärre upplever jag att ministern i sitt svar till mig antyder att det jag har tagit upp i min interpellation inte är något särskilt stort problem.

Utöver det konstaterar jag att det finns två stora brister i ministerns svar.

Den första är att ministern hävdar att min interpellation ger intryck av att det finns stora problem för hemtjänst, polis, räddningstjänst och ambulans att ta sig fram på enskilda oplogade vägar. Det stämmer inte. Jag skriver inte att det finns stora problem med den saken. Jag skriver att det finns en risk att en sådan situation kan uppstå. Det är en avsevärd skillnad, och det vet ministern. Det går alldeles utmärkt att läsa vad som faktiskt står i stället för att hitta på något som ingen över huvud taget har påstått.

Den andra stora bristen är ministerns selektiva läsning av Trafikverkets utredningssvar. Ministern citerar en enda mening om att myndigheten har fått ett fåtal samtal från norra Sverige och tar det till intäkt för att problemet egentligen inte finns.

Riksförbundet Enskilda Vägar, vägföreningar och privatpersoner som vittnar om problemen i medierna trumfas alltså av bristen på inkommande samtal till myndigheten i fråga. Att människor skulle ringa myndigheten när problemet har funnits under flera vintrar och är välkänt framstår inte som helt logiskt. Och jag har svårt att ta den tunna argumentationen om telefonsamtalen på allvar. Att drabbade tvingas lösa problemet på egen hand eller klara sig med bristfällig snöröjning eller tvingas upphandla tjänsten till stora överpriser innebär inte att problemet inte existerar.

Sanningen är att tre centimeter under de lösryckta ord som ministern citerade står det svart på vitt att Trafikverket ser exakt det problem som jag beskriver i min interpellation. Låt mig citera:

”Dock ska man minnas att det finns en problematik i vissa delar av norra Sverige där enskilda vägföreningar har påtalat att de har haft problem med att teckna avtal med entreprenörer för vinterdrift i vägföreningen. I de fall Trafikverket har kännedom om har föreningarna fått offerter, men det har varit förenade med högre kostnader än tidigare år.”

Trafikverket bekräftar alltså exakt det jag och många andra har påstått: att tidhållningen via gps, där förseningar ger dryga böter, leder till att entreprenörerna avstår från att ta på sig jobb på enskilda vägar, eftersom de inte vågar ta risken.

Herr talman! Detta leder i sin tur till att priserna stiger kraftigt och att vägföreningarna tvingas betala överpriser eller ha en betydligt sämre snöröjning än tidigare.

Det är faktiskt inte seriöst att skarva ihop en alternativ sanning bara för att slippa åtgärda ett problem. Har tanken slagit ministern att de samtal som Trafikverket fått bara är toppen av isberget? Människors vardag kretsar trots allt inte kring myndigheter och deras byråkrati.

Det har varit många möten, handlingsplaner och diskussioner kring den aktuella frågan genom åren. Ännu ser vi inga lösningar. Därför vill jag och många med mig veta vad ministern konkret ska göra för att åtgärda problemet, så att vi ser skillnad i praktiken.

Anf. 3 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! Jag märker att verklighetsbeskrivningarna är något olika, Helena Lindahl. Det är ändå underligt, för vi har likartade erfarenheter av vad det innebär att växa upp på landsbygd och i glesbygd. Själv kommer jag från Kosta med 800 invånare och minns mycket väl hur det ibland kunde vara fullt med snö och problem med snöröjningen. Men jag är noga med var ansvaret ska ligga.

Staten har ansvar för det statliga vägnätet. Enskilda väghållare har ansvar för det enskilda vägnätet. Jag tycker att det är rätt och rimligt att Trafikverket när de upphandlar en tjänst säkerställer att de också får den utförd. Det var det som var poängen med gps-märkningen. Jag undrar möjligtvis om Helena Lindahl tycker att man skulle ha avstått från att göra en sådan gps-märkning. Jag tycker att det är rimligt att staten är noggrann med hur man använder sina resurser, så att de inte används på ett felaktigt sätt.

Jag tror att det är olyckligt när man frammålar bilden av att vi skulle ha stora problem med framkomlighet eller att det skulle finnas risk för brist i framkomlighet för ambulans eller räddningstjänst. Det ökar inte attraktiviteten att bo på landsbygden om man tror att det är en uppenbar risk. Så är inte fallet. Däremot är det naturligtvis viktigt att Trafikverket, som inte utför någon snöröjning, vilket är viktigt att komma ihåg, har en dialog med åkerier och enskilda väghållare och ser hur man kan hitta lösningar. Det är därför referensen till telefonsamtalen var viktig. Det visade sig nämligen att det inte var i så många fall som man uppfattade att man hade problem. Och när man hade det hittade man gemensamma lösningar.

För mig är det här en viktig fråga, för jag vill att hela landet ska leva. Jag vill att det ska vara möjligt att bo i hela landet och att det ska vara god kvalitet och inte minst trafiksäkerhet var man än är.

Då måste vi hitta bra lösningar. Därför har jag, precis som jag initierade det samarbete som varit med Trafikverket och Riksförbundet Enskilda Vägar, nu kallat till mig aktörerna för att fortsatt följa upp denna fråga.

I den meningen är ju den här interpellationsdebatten bra, för det visar att vi upprätthåller kunskapen och medvetenheten om att det måste finnas en bra och säker snöröjning i hela landet. Men jag tycker också att det är viktigt att man är ärlig i beskrivningen av hur ansvarsförhållandet ser ut.

Enskilda väghållare får statsbidrag för att klara av att upprätthålla sin snöröjning. Sedan är det naturligtvis så att vi har ett gemensamt intresse av att se till att vi använder statens resurser på bästa sätt. Vi kan inte tillåta en ordning där man tar dubbelfakturerering från åkare för att köra både åt Trafikverket och åt enskilda väghållare, utan här måste man se till att man klargör och utför de uppdrag som man faktiskt har betalt för.

Jag tror att vi i grunden har gemensamma utgångspunkter. Men jag tror också att det i grunden är viktigt att vi ger en rättvisande beskrivning av hur ansvarsfördelningen faktiskt ser ut när det gäller snöröjningen.

Jag kommer fortsatt att följa upp detta. Vi har kallat till oss aktörerna även denna gång för att före vintern säkerställa att man har en bra dialog och att man till exempel från Trafikverket är tydlig med att böter inte ges i någon större utsträckning. Det finns inte något exempel där en försening på tio minuter inneburit att man fått ett vite. Det har inte inträffat, och det kommer enligt Trafikverket sannolikt heller inte att inträffa. Diskussionen om att vite skulle avskräcka aktörer från att ta olika beställningar tycker jag därför att man måste nyansera i det här sammanhanget.

Jag hoppas på bra dialog mellan aktörerna även denna gång, och jag hoppas att det även denna vinter kommer att vara en bra och fungerande snöröjning.

Anf. 4 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Ministern får ursäkta, men jag har lite svårt att lita på det ministern säger. En titt i backspegeln visar tyvärr att ministern har ett, måste jag faktiskt säga, något elastiskt sätt att förhålla sig till sanningen.

Sommaren 2018 hade debatten om snöröjningen rasat under en lång tid och var även föremål för valdebatt. Jag drev frågan i valet. Som av en slump dök så ministern upp i en av mina lokaltidningar, Västerbottens Folkblad, och meddelade att situationen inte var acceptabel. Det tycker jag var jättebra.

Jag har med mig den intervjun, och jag har skuggat ett litet fält som jag tänkte att jag skulle läsa upp. Så här säger ministern: Det har varit brister i upphandlingar av enskilda vägar som inneburit en risk att vägar inte blir snöröjda. Därför har vi gett det här uppdraget så att vi ska få ett underlag att hinna säkra fungerande snöröjning till nästa vinter.

Detta går inte att misstolka. Ministern säger helt glasklart att Trafikverket har fått uppdraget eftersom snöröjning av enskild väg inte fungerat. Uppdraget skulle ge ett underlag och säkerställa fungerande snöröjning redan till nästa vinter – som alltså är nu.

Jag har även med mig hur uppdraget från ministern var formulerat. Det står faktiskt på två ställen att det avser väg och järnväg. Det är alltså av största vikt att snöröjningen fungerar just där. Det står inte ett ord om enskilda vägar, det som man faktiskt gav uttryck för i artikeln.

Enskilda vägar är som bekant inte statliga, och det innebär kort och gott att Tomas Eneroth i egenskap av minister faktiskt inte var helt sanningssenlig i Västerbottens Folkblad i en viktig fråga alldeles före valet.

Det är möjligt att det här kanske är gynnsamt för Socialdemokraterna, herr talman. Men det är inte gynnsamt för de människor som bor utefter enskilda vägar i norr och som inte vet om deras vägar kommer att plogas i vinter eller inte.

Vi har ju haft ganska många möten, utvecklingsplaner och så vidare. Min fråga till ministern är därför: Vad ska ministern göra för att åtgärda problematiken så att drabbade människor ser skillnad i praktiken? Ministern lovade ju att det skulle ske redan den här vintern.

Anf. 5 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! Tack, Helena Lindahl! Vi har ju agerat. Vi har säkerställt att man har en samverkan mellan Trafikverket och REV, vi har gett det uppdrag som Helena Lindahl refererar till och vi följer nu också upp. Det är så man agerar.

Jag blir lite nyfiken på om Helena Lindahl vill att vi ska ändra ansvarsförhållandena så att staten ska ta ansvar för väghållningen på enskilda vägar. Det har hon ju inte gett uttryck för i något annat sammanhang. Är det ett förstatligande i antågande från Centerpartiet? Det har jag svårt att se. Men att ändra ansvarsfördelningen skulle vara det som ligger inom räckhåll.

Grundfrågan är ju vem som har ansvaret för snöröjningen på enskilda vägar. Det tänker jag ändå att Helena Lindahl kan besvara. Staten har ansvar, men jag kan inte ge något statligt uppdrag att klara av snöröjningen på enskilda vägar. Det ansvarsförhållandet finns inte.

Däremot ska staten samverka, och det gör man. Man ska samverka med de lokala och regionala aktörerna. Man ska se till att det finns åkerier som är beredda att ta på sig uppdraget. Det här är också extra viktigt eftersom Trafikverket inte har någon egen snöröjning. Det tänker jag heller inte föreslå, utan det är oftast lokala och regionala åkerier som står för den typen av service och tjänster. Vill Helena Lindahl initiera att vi ska göra en förändring där?

Jag tror att den nuvarande ordningen fungerar väl. Jag tänker att det är bra att man har en regional samordning och att man ser till att ha en dialog. Vi har inte sett att det är uppenbart stora brister, men vi ska ständigt se till att man utvecklar och förbättrar samarbetet. Det är därför jag har kallat till mig aktörerna, och det är därför jag har sett till att vi återigen har ett möte där vi diskuterar de potentiella risker som finns med snöröjningen inför den här vintern.

Jag tror dock inte att man ska backa på kravet att gps-märka fordonen, för det är viktigt att Trafikverket har koll på och följer upp var statliga beställningar går och hur man använder resurserna.

Grundfrågan går då tillbaka: Vill Helena Lindahl i så fall att vi ska ändra ansvarsfördelningen när det gäller enskilda vägar? Vi ger i dag ett statsbidrag till enskilda väghållare för att de har ansvar bland annat för att hantera snöröjningen och skötseln av sina enskilda vägar. Ska den ansvarsfördelningen förändras och därmed också anslagen till enskilda vägar?

Jag har sett att den här ordningen ändå har fungerat under ganska lång tid i Sverige, och jag tror att det vore olyckligt att förändra den.

Anf. 6 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Det är väldigt intressant att ministern börjar ställa mig till svars när det är ministern själv som har gått ut offentligt och lovat att det här skulle vara löst inför den här vintern. Jag tror att det är ganska många som funderar över varför ministern inte håller det, för till skillnad från mig tror jag att ministern har de verktyg som krävs för att sätta ned foten.

Den nuvarande ordningen fungerar inte alls väl. I så fall skulle vi inte stå och debattera den här frågan nu, och i så fall skulle inte folk uttrycka sig i medierna och på sociala medier eller höra av sig i den omfattning som man faktiskt gör.

Ingen har sagt någonting om att gps-märkning på fordon skulle vara dåligt i sig. Det är väl klart att staten måste se över sina kostnader, och man behöver också se var man har sina fordon. Det är ingen som har sagt någonting om det.

Problemet är bara att i och med att man har infört den här gps-märkningen och viteshotet vågar entreprenörer inte ta på sig de här uppdragen fast de ändå åker förbi de enskilda vägarna när de plogar allmän väg. Det här vet ministern.

Det här är en stor fråga. När 82-åriga Laila i Storgranberg i Vilhelmina kommun växte upp fick hon ta skidorna till skolan. I fjol blev hon av med plogningen och riskerar att få ta fram skidorna ännu en gång. Orsaken var att Trafikverkets underentreprenör inte ville ta på sig snöröjningen med anledning av myndighetens nya tidsregler.

Hemtjänsten i Robertsfors har ibland svårt att ta sig fram på oplogade vägar, särskilt enskilda vägar. Det här är en följd av Trafikverkets tidsregler.

I Kanaans vägförening utanför Vilhelmina fick man förra vintern nöja sig med plogning på torsdagar. Trafikverkets underentreprenörer vågade inte längre ploga deras byväg på grund av tidsreglerna. Som folk vet snöar det inte bara på torsdagar i norra Sverige. Kostnaden är dessutom skyhögt, och vägföreningens kassa räcker helt enkelt inte för att anlita en privat entreprenör som kör flera mil enkom för att ploga en väg på en kilometer. Det tror jag att även ministern är medveten om.

Anf. 7 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! Jag konstaterar för det första, Helena Lindahl, att vi är överens om att det är bra med gps-märkning. Staten ska vara noga med hur man använder sina resurser, så det är bra.

För det andra förutsätter jag att vi är överens om att det inte ska till någon ändrad ansvarsfördelning. Det är alltså de enskilda väghållarna som ansvarar för snöröjningen på sina vägar.

För det tredje är vi sannolikt också överens om att om detta ska lösas sig måste man ha en väl fungerande samverkan. Och hur ordnar vi en sådan?

Jo, för det fjärde, genom att man har arbetsgrupper gemensamt och genom att man kallar ihop aktörerna, vilket jag nu gör även denna gång, och säkerställer att man tar ansvar så att vi inte får en ordning där brister leder till kraftigt försämrad service. Men det är viktigt att alla aktörer också tar ansvar, såväl Trafikverket som de entreprenörer som finns regionalt. Det gäller också dem som ansvarar för de enskilda vägarna. Det här är ett gemensamt ansvar som alla aktörer måste ta för att säkerställa både trafiksäkerhet och väl fungerande snöröjning.

Det handlar om att man ska kunna leva, bo, växa och fungera även på landsbygden. Det gäller inte minst i Västerbotten och Norrbotten, där det snöar något mer än hemma i Småland och Kosta. Det tror jag att vi är helt överens om.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.20 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 6 Frågestund

Anf. 8 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av infrastrukturminister Tomas Eneroth, socialminister Lena Hallengren, statsrådet Anders Ygeman och statsrådet Åsa Lindhagen.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Infrastrukturminister Tomas Eneroth besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Slopad skatt på lokal elproduktion

Anf. 9 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! I Sverige finns nu tilltagande lokala elproblem. Förra veckan mötte jag Ola Hugoson i Ystad. Han driver företaget Polykemi, som inte kan växa och anställa eftersom elsystemet inte räcker till.

Trelleborgs Hamn, Pågen, Ecolean och en rad andra företag är i samma situation. Regeringen har infört skatt på lokal elproduktion i kraftvärmeverk, vilket har lett till att elproduktion har stängts i Malmö, Stockholm och Göteborg. Och regeringen föreslår ytterligare skatt på lokal elproduktion.

Experter är eniga om att den snabbaste vägen för att säkra el i bland annat Skåne vore att regeringen tog bort skatterna för att säkra den viktiga lokala elproduktionen. Därför vill jag fråga statsrådet Anders Ygeman om regeringen är beredd att ta bort skatten på lokal elproduktion i kraftvärmeverk och avstå från skatt på avfallsförbränning när man nu ser de allvarliga och negativa effekter den har fått för både näringsliv och samhälle runt om i Sverige.

Anf. 10 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det korta svaret på Lars Hjalmereds fråga är nej. Däremot är regeringen beredd att vidta ett antal kraftfulla åtgärder för att näringslivet i Skåne ska kunna fortsätta att expandera och för att näringslivet i Stockholm ska kunna fortsätta att expandera.

Jag är av förhoppningen att de åtgärder som Lars Hjalmered ger uttryck för har hänt faktiskt inte kommer att hända.

Anf. 11 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! Det är flera företag som inte kan växa och anställa som de vill och önskar, vilket är anmärkningsvärt. Experter är överlag överens om att regeringen har förvärrat läget i bland annat Stockholm och Malmö vid sidan av den överenskommelse om energi som finns. Företagsetableringar, elbussar och nya bostadsområden i till exempel Stockholm äventyras av möjlig effektbrist lokalt.

Är regeringen beredd att säga att man har gjort ett misstag och backa från dessa skatter för att säkra elproduktion i bland annat huvudstaden?

Anf. 12 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag svarade på frågan i mitt första inlägg. Bakgrunden är att alla energislag måste bära sina egna klimatkostnader.

Däremot är regeringen beredd att vidta andra åtgärder och i dialog med företagen säkerställa god tillgång till effekt i både Skåne och Stockholm.

I Sverige finns nu de största elöverskotten någonsin. Det har aldrig exporterats så mycket el från Sverige som nu. Regeringen är naturligtvis beredd att vidta de åtgärder som krävs för att det enorma elöverskottet också ska gå till de kunder och brukare som så väl behöver det.

Unga kvinnors trygghet

Anf. 13 EBBA HERMANSSON (SD):

Fru talman! Min fråga riktar sig till jämställdhetsminister Åsa Lindhagen.

Alldeles nyligen utkom, som bekant, den nationella trygghetsundersökningen, som återigen visar på ganska dystra siffror. Några exempel som jag kommer att belysa nu handlar om kvinnor i åldersgruppen 20–24 år.

Drygt 34 procent uppger att de har blivit utsatta för sexualbrott. 49 procent i samma åldersgrupp uppger att de är rädda för att utsättas för våldtäkt eller något annat sexuellt angrepp. 45 procent i samma åldersgrupp uppger att de ofta har valt att ta en annan väg för att undvika att bli attackerade. Det är allvarligt när kvinnor lägger skulden på sig själva för att försöka undvika att bli angripna.

Därför vill jag fråga ministern vad regeringen ämnar göra för att garantera kvinnors trygghet i lika hög utsträckning som mäns.

Anf. 14 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Jag vill tacka riksdagsledamoten för att hon väcker så viktiga frågor.

Det här handlar om två delar. Den ena är tryggheten här och nu. Där behövs förstärkningar för polisen. Det är en av regeringens mest prioriterade frågor att stärka polisen. Det kommer nu att anställas fler inom polisen som ska jobba specifikt med våldtäkt och den typen av brott. Det är oerhört viktigt att det blir konsekvenser för dem som begår brotten.

Den andra delen är att vi måste jobba förebyggande med att våldet i samhället ska upphöra. Då behövs inte bara den samtyckeslagstiftning som har kommit på plats, vilket är ett otroligt viktigt steg framåt i kampen för att skapa ett jämställt samhälle. Vi måste också skapa en samtyckeskultur. Vi accepterar inte våld och övergrepp mot kvinnor. Vi accepterar inte att

man inte är trygg på sin arbetsplats, vilket metoo-upproppen tydligt har visat att kvinnor och flickor inte är. Vi accepterar inte att man inte är trygg i det offentliga rummet. Det finns oerhört mycket att göra med att skapa en samtyckeskultur i Sverige.

Anf. 15 EBBA HERMANSSON (SD):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag hör själv till denna åldersgrupp, så frågan blir på ett sätt personlig för mig. Jag ifrågasätter egentligen inte att regeringen har höga ambitioner när det kommer till jämställdhet. Däremot ifrågasätter jag, och troligtvis många kvinnor med mig, varför vi ska lita på regeringen i det avseendet. När kan vi förvänta oss en faktisk förbättring av vår trygghet?

Anf. 16 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Det är ett långsiktigt arbete som pågår. Vi kommer inte att utrota våldet den här mandatperioden.

Behöver vi göra mer? Ja, det behöver vi. Vi behöver skärpa lagstiftningen, vi behöver stärka polisen och vi behöver jobba med det förebyggande arbetet. Det här är oerhört prioriterade frågor.

Det kommer att ta tid att utrota våldet, men det är dit vi ska. Våldet ska bort. Kvinnor och flickor ska vara trygga på våra gator, i kollektivtrafiken och på sina arbetsplatser.

Den svenska sexköpslagen

Anf. 17 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Min fråga riktar sig också till statsrådet Åsa Lindhagen. Den gäller den svenska sexköpslagen, som i år har funnits i 20 år. Sym-bolvärdet är än i dag mycket starkt. Kvinnan är ingen handelsvara, utan det är köparen som är den kriminelle. Lagen står som förebild på många håll i världen.

Människohandel är en lukrativ marknad. FN beräknar att de kriminella nätverken tjänar ca 7 miljarder på prostitution. Det är lönsammast i världen efter narkotika- och vapenhandel. Internet har gett marknaden ökat utrymme och används för att rekrytera offer.

Konstigt nog finns fortfarande ett motstånd mot lagens existens. Det är motstånd som enligt mig inte argumenterar utifrån den verklighet som våra poliser möter på internet, på gator och i de lägenheter de gör tillslag.

Organisationen RFSL gick nyligen ut med ett ställningstagande för att avskaffa lagen. Det är den helt fri att göra. Men det är en organisation som är ute på skolor runt om i landet för att föreläsa om sex och samlevnad, och det komplicerar saken.

Hur kommer ministern och regeringen att arbeta framgent för att skydda och stärka den svenska sexköpslagstiftningen?

Anf. 18 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Jag uppfattade att frågan gällde hur vi ska jobba för att stärka och skydda sexköpslagen.

Utgångspunkten i frågorna är den feministiska storsegern med metoo-upproppen, det vill säga att vi började lägga skammen och skulden där den hör hemma, nämligen hos förövaren. Det är också utgångspunkten för sexköpslagen, det vill säga att vi lägger skulden där den hör hemma, nämligen hos sexköparen. Den utgångspunkten måste prägla det arbete vi gör framöver. Politiken måste alltid stå på den utsattas sida, och den utsatta ska få skydd och stöd. Och vi ska fortsätta att jobba för att det blir konsekvenser om man begår brott mot andra människor.

Anf. 19 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Det låter tryggt, och det leder mig in på nästa fundering. Trots 20-årsfirandet är ju antalet åtalade väldigt lågt och antalet dömda enligt sexköpslagen ännu lägre. En fjärdedel av alla anmälda brott leder till dom, det mesta är böter och mycket mindre är fängelse.

Jag och Centerpartiet menar att vi i stället borde stärka sexköpslagen och se över hur man kan få domsluten att sträcka sig över hela straffskalan, inte bara böter. Kanske ska vi också se över höjda minimi- och maximi-straff. Vad anser ministern om sådana tankegångar?

Anf. 20 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Jag tycker att man alltid måste vara öppen för att se över lagstiftningen och se hur den fungerar. Sexköpslagen firar ju 20-årsjubileum i år. Det jag också tänker på är hur oerhört viktigt det som görs inom polisen är. Det handlar både om att stärka upp polisen generellt och om att polisen just nu jobbar med att anställa fler som ska jobba just med våldtäkter och andra typer av grova brott. Om man blir utsatt för de här brotten ska man också kunna få stöd och hjälp av rättssamhället. Det är också en viktig del i detta.

Besparingar i äldreomsorgen

Anf. 21 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Hallengren.

I DN rapporteras att fyra av fem kommuner ska skära ned. Äldreomsorgen pekas ut som sparbössa. Vi ser det komma. Äldre och väldigt sjuka på boenden föreslås bli lämnade ensamma på natten. Exempelen är många.

Välfärden behöver uppgraderas, inte nedgraderas. Regeringen väljer att sänka skatten för dem med högst lön – 6 miljarder i sänkt värnskatt för de rikaste. Det är mer pengar till Danne i Djursholm, vilket äventyrar Ullas demensteam.

Fru talman! Hur ska statsrådet kunna garantera att just äldre går skadeslösa ur den kris som kommunerna har och kan känna sig trygga med att omsorgen funkar?

Anf. 22 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar för att Karin Rågsjö lyfter en viktig fråga när det gäller välvärden brett, med särskilt fokus på äldreomsorg. Jag tror att det är viktigt att vi alla lyckas ha ett sådant fokus.

Jag läser precis som många andra i dagstidningarna om hur man i olika kommuner ser till att det blir filter i stället för att skruva upp värmen. Man drar in den varma maten, och i stället ska man köpa portioner på Hemköp. När Sverigedemokraterna får ta över styret i Sölvesborg är det första man gör att avbryta rätten till heltid för de anställda. Exemplet kan göras fler. Detta bekymrar mig väldigt mycket.

Vad gör då regeringen? Vi gör på olika sätt insatser för att stärka möjligheterna till att ha en god välfärd. Det handlar om välfärdsmiljarder. Det har talats om dem många gånger, och jag är väldigt glad att så många fler partier nu ansluter sig och inser att välfärden behöver förstärkas. Jag tror inte att det är någon hemlighet att de skattesänkningar vi gör definitivt behöver balanseras med satsningar på kommuner och regioner.

Anf. 23 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman! Äldreomsorgen behöver uppgraderas. Det behövs utbildad personal och bättre boenden. Man behöver slippa vara ensam som äldre. I dessa tider då fler och fler äldre står på tröskeln, så att säga, måste vi göra vårt yttersta för att deras liv ska kunna kännas bra och säkert.

Fru talman! Hur ska då statsrådet förklara för de äldre att det var just Danne i Danderyd, som tjänar 100 000 i månaden, som behövde sänkt skatt, medan det ska skäras ned på de äldres omsorg?

Anf. 24 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tänker inte försöka förklara det, för det hänger inte på något sätt ihop. Vad vi gör nu är att försöka förstärka och hjälpa kommunerna, som sitter med ansvaret att organisera en äldreomsorg av god kvalitet. Det är naturligtvis viktigt att kommunerna ser till att ha de skatteintäkter som krävs och ser att det är allt fler som blir äldre och därför rekryterar personal och har en attraktiv arbetsmiljö så att fler vill arbeta där. Detta är regeringens absoluta ambition.

Återigen ett stort tack för fokuset på äldreomsorgen! Jag hoppas att vi kan fortsätta att diskutera den.

Skatten på kraft- och fjärrvärmeproduktion

Anf. 25 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Min fråga går till energiminister Ygeman.

Effekt- och kapacitetsbristen är allvarlig. Vi ser företagsinvesteringar som stoppas och hotas därför att elförsörjning inte kan garanteras i hela vårt land. En av nycklarna för att möta detta är tillgången till kraftvärmeproduktion. Regeringen har tidigare understrukt kraft- och fjärrvärmens betydelse. Energiöverenskommelsen gör också detta tydligt.

Jag hörde så sent som i somras statsrådet säga: Jag ger branschen rätt. Vi behöver ge långsiktiga förutsättningar så att de vågar investera i kraftvärme.

Med tanke på detta och det prekära läget är det därför anmärkningsvärt att regeringen går fram med kraftiga skattehöjningar som slår mot lokal produktion och förvärrar situationen.

Fru talman! På vilket sätt anser statsrådet att kraftigt höjda skatter gynnar kraft- och fjärrvärmens konkurrenskraft och underlättar den lokala försörjningen?

Prot. 2019/20:21
17 oktober

Frågestund

Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Tack, Camilla Brodin, för frågan! Det är helt enkelt så att vi inte vill subventionera något kraftslag. Vi vill inte ge subventioner till dem som eldar fossilt. Det skulle betyda att de fick en lägre skattebörda jämfört med exempelvis den kärnkraft som vissa partier förespråkar. Vi vill ha ett level playing field och inga subventioner.

Jag vill dock också passa på att påpeka att ingen lokal kraftproduktion har lagts ned. Man har varnat för det, men samma företag har också sagt att de är beredda att föra en diskussion om att driva sin kraftproduktion vidare. Jag välkomnar den diskussionen. Men jag kommer inte att vilja bidra till att vi subventionerar fossileldning det år då klimatet kanske har diskuterats mest av alla frågor.

Anf. 27 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Då ställer jag frågan så här: Anser statsrådet Ygeman att kraftvärmeskatten och den tilltänkta avfallsförbränningsskatten är förenliga med energiöverenskommelsen, där vi gemensamt är överens om att värna fjärrvärmesektorn?

Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Ja, absolut! En av grundstenarna i energiöverenskommelsen är ju att vi inte ska subventionera vissa kraftslag. Det var därför vi tog bort effektskatten på kärnkraft eftersom den snedvred konkurrensen. Det är därför vi tillsammans för diskussioner om hur vi ska kunna ta bort subventionen av vindkraften och de gröna elcertifikaten. Grunden är att varje kraftslag ska klara sig på sina egna premisser. Jag är beredd att vidta andra åtgärder, tillsammans med Camilla Brodin, för att kraftvärmen ska fortsätta att vara konkurrenskraftig i Sverige.

Trafikverket och förbättrad säkerhet på det regionala vägnätet

Anf. 29 HELENA GELLERMAN (L):

Fru talman! Min fråga går till Tomas Eneroth.

Sverige är bäst i världen på trafiksäkerhet, mycket tack vare nollvisionen. Vi har sett en stadig minskning i antalet döda i trafiken. Dock bröts trenden förra året när över 25 procent fler människor omkom i trafiken än 2017. Den stora ökningen var i det regionala vägnätet.

I dag bedömer Trafikverket att en satsad krona i det regionala vägnätet skulle göra mer nytta för antalet omkomna i trafiken jämfört med att vidta ytterligare åtgärder i det statliga vägnätet. Problemet är att Trafikverket endast får använda sina resurser till åtgärder i det statliga vägnätet.

Därför är min fråga till Tomas Eneroth: Är han beredd att låta Trafikverket få använda sina resurser även till medfinansiering av åtgärder i det regionala vägnätet för att minska antalet omkomna?

Anf. 30 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Helena Gellerman, för engagemanget när det gäller trafiksäkerheten!

Sverige är världsledande i trafiksäkerhet. Vi lanserade nollvisionen, och den har varit banbrytande för att minska antalet döda och skadade i trafiken både i Sverige och i många andra länder i världen. Det är faktiskt ett av skälen till att vi i Sverige har blivit utsedda att ha världens största trafiksäkerhetskonferens i februari nästa år, då hela världen kommer hit och pratar trafiksäkerhet.

Men vi ska inte vara nöjda. Vi måste kunna pressa ned antalet döda och skadade i trafiken mer. Och det gör vi, bland annat genom att i den nationella planen från 2018 ge Trafikverket rätten och möjligheten att vidta trafiksäkerhetsåtgärder också på det regionala vägnätet. Den möjligheten finns faktiskt numera. Man kan medfinansiera mittbarriärer och på det sättet få säkrare trafik inte bara på det statliga vägnätet.

Anf. 31 HELENA GELLERMAN (L):

Fru talman! Tack, statsrådet, för det väldigt positiva svaret!

Jag undrar lite grann hur mycket som har gjorts, om det här arbetet har kommit igång och om de har fått den möjligheten i sina regleringsbrev.

Anf. 32 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Det pågår en sådan process, och Trafikverket har meddelat att man under kommande år avser att lägga 8–9 miljarder på bland annat mitträcken. En del av detta är möjligt att medfinansiera just på det regionala vägnätet.

Sedan är det naturligtvis så att andra aktörer också i och med länsplanerna har ett ansvar att säkra trafiksäkerheten. Vi måste alla – från kommuner och regioner till staten – jobba för att bli än bättre på att bringa ned antalet dödade och skadade i trafiken.

Den avgiftsfria mammografin

Anf. 33 DAG LARSSON (S):

Fru talman! En av sjukvårdens största utmaningar är att hantera de socioekonomiska orättvisorna. Jag blev väldigt glad när man för några år sedan tog bort avgifterna för att genomföra mammografiundersökningar. Det har haft fantastiskt bra effekter.

Jag tror att många av oss håller på och läser diverse budgetmotioner och annat, och jag blev lite förvånad när jag läste Kristdemokraternas budgetmotion där det står att de föreslår att man ska ta bort den avgiftsfria mammografin därför att de prioriterar mer träffsäkra satsningar än de som regeringen har infört.

Jag skulle vilja höra hur socialministern reagerar på det. Är det en bra idé att ta bort den avgiftsfria mammografin?

Anf. 34 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att frågor ska röra statsråds tjänsteutövning och inte annat.

Anf. 35 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Regeringen bedriver sedan lång tid ett väldigt aktivt arbete när det handlar om att förbättra möjligheterna till en likvärdig cancervård. Regionala cancercentrum ser vi nu i hela landet. Vi vet att överlevnaden ökar. Det beror på standardiserade vårdförlopp, ett aktivt arbete inom forskningen och mycket annat. Men det är klart att det också spelar väldigt stor roll när vi har möjlighet att ha avgiftsfri screening som innebär att möjligheter ges till alla.

I mitt uppdrag som socialminister ligger naturligtvis också att se till att vi har en jämlik och likvärdig hälso- och sjukvård generellt och inte minst cancervård över hela landet. Det är otroligt centralt, skulle jag vilja påstå, att vi har de möjligheterna, därför att det finns grupper som kanske låter bli både screening och annat därför att pengar spelar roll.

Jag vill verkligen understryka behovet av att vi gemensamt gör allt vi kan för en likvärdig och jämlik hälso- och sjukvård och cancervård.

Anf. 36 DAG LARSSON (S):

Fru talman! Jag tycker att det är angeläget att diskutera avgiftsfri mammografi tillsammans med socialministern.

Jag kan notera att i min hemmaregion i Stockholm deltog ungefär 70 procent i mammografin innan avgiftsfriheten. I Skärholmen var siffran 58 procent. När man tog bort avgifterna steg deltagandet i Stockholm med 3 procent och i Skärholmen med 6 procent. Det var 4 000 fler kvinnor som genomförde mammografiundersökningar, och man hittade 30 fall av bröstcancer. Det har alltså haft en fantastisk effekt för att öka jämlikheten i vården att man införde den avgiftsfria mammografin.

Anf. 37 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag vill tacka Dag Larsson för att han som man ställer frågan. Det här är en fråga som, kan man tycka, berör halva befolkningen – alla kvinnor som kan drabbas och som genomgår mammografi. Men naturligtvis berör det här också alla de män som har kvinnor i sin närhet. Det här är den vanligast förekommande cancersjukdomen bland kvinnor. Vi vet att överlevnaden ökar, och det är inte minst tack vare den forskning som sker.

Färjetrafik för tåg till kontinenten

Anf. 38 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Tomas Eneroth.

Miljöpartiet har drivit på för att regeringen ska satsa på tågförbindelser ute i Europa. Öresundsbron som förbinder Sverige med Danmark och övriga Europa trafikeras av många tåg. Både persontrafik och godstrafik tar vägen över Öresundsbron.

Öresundsbron tjänar Sverige väl. Men den gör oss också sårbara, för hur ska tågen nå kontinenten om bron av någon anledning inte går att använda? Den enda alternativa vägen för tåg till kontinenten är färjan från Trelleborg. Än så länge finns det nämligen färjetrafik för tåg, men Stena Line som kör järnvägsfärjan uppger att det är dyrt och komplicerat att

bedriva denna trafik. Det är inte säkert att de är beredda att fortsätta med trafiken – och definitivt inte att investera i nya färjor med järnväg ombord.

Därför skulle jag vilja fråga statsrådet Tomas Eneroth vad han tänker göra för att säkerställa att det även i framtiden kommer att finnas tågfärjor som förbinder Sverige med kontinenten.

Anf. 39 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Emma Berginger, för att du lyfter upp en otroligt viktig fråga!

Vi satsar nu otroligt mycket på järnvägsresande och på järnvägssystemet. Vi gör just nu den största järnvägssatsningen i modern tid. Vi bygger nytt, vi renoverar och vi ser till att fler kan åka tåg för att fler *vill* åka tåg, för det är klimatsmart.

En stor del av tågförbindelserna ut på kontinenten går via Öresundsbron, och det är viktigt att vi ökar förutsättningarna för andra förbindelser också. Jag har blivit uppmärksam, inte bara av Stena Line utan också av Trelleborgs kommun och Trelleborgs Hamn, på den situation som riskerar att uppstå om man inte kan fortsätta med trafiken från Trelleborg. Därför har jag besökt Trelleborgs Hamn och talat med Stena Line, och jag bjuder nu också in aktörerna och Sveriges transportköpare till ett möte för att diskutera förutsättningarna för inte minst fortsatt godstrafik på andra vägar än enbart Öresundsbron. Det är viktigt ur en mängd olika synvinklar – både när det gäller redundans och för att se till att få mer tågtrafik ut på kontinenten.

Anf. 40 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! Tack, statsrådet Tomas Eneroth, för det svaret! Det låter positivt att man vill genomföra detta möte, förhoppningsvis i närtid.

Miljöpartiet vill ställa om transportsektorn och få både mer människor och mer gods att resa på järnvägen. Då måste vi ha en robust järnväg med fler möjligheter att köra tåg till kontinenten. Den här frågan är dessutom något av en säkerhetsfråga eftersom Sverige blir väldigt sårbart med enbart *en* förbindelse till kontinenten.

Jag frågar återigen: Vilka åtgärder vill statsrådet se?

Anf. 41 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Det är faktiskt så att vi vidtar flera åtgärder. Vi renoverar hela det svenska järnvägssystemet och bygger nytt. Dessutom jobbar vi nu genom ett strategiskt arbete i det som kallas godsstrategin med att öka andelen gods som färdas på våra järnvägar. Det är såväl järnvägsaktörerna och godsföretagen som transportköparna som nu förändrar sina resmönster. Men då måste vi också se till att det finns bra vägar, och då handlar det bland annat om att säkra transporten från Trelleborg och ut på kontinenten.

Elkapacitetsbristen

Anf. 42 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Förra veckan besökte jag Polykemi i Ystad. Det är ett företag med 300 anställda som vill expandera. Allt finns på plats: finansier-

ing, lokaler och maskiner. Bara el saknas. Enligt nätägarna kan man inte räkna med någon effekt förrän tidigast 2029.

Därför vill jag fråga statsrådet Ygeman om han tycker att Polykemi ska vänta i tio år på att expandera eller flytta till något annat land där regeringen är mer lyhörd för företagens behov.

Prot. 2019/20:21
17 oktober

Frågestund

Anf. 43 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Tack, Borian Åberg, för frågan!

Bara en liten sakupplysning: Jag antar att du, eftersom du har besökt företaget Polykemi, vet att de inte har inkommit med någon förfrågan till nätägaren om att öka sin effekt. När de gör det kommer de säkert få svar på om det finns någon effekt att ta ut precis där de finns eller inte.

Hur som helst är svaret på dina två frågor naturligtvis: Nej, vi ska verka för att både Polykemi och andra företag i Skåne och i Stockholmsregionen ska kunna växa och expandera. Däremot är elnätet konstruerat på ett sådant sätt att man inte kan öka hur mycket som helst vid varje givet tillfälle, för då skulle du och jag som elkonsumenter vara tvungna att betala otroliga överpriser för vårt elnät. En serverhall som vi nu ansluter kan dra lika mycket ström som hela Uppsala, Sveriges fjärde största stad, och därför kommer det att vara så att om man ska ansluta så stora elförbrukare på nätet kommer de antingen att få vänta en stund eller lägga sig i de regioner där vi har stora överskott på effekt.

Anf. 44 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag skulle gärna vilja veta hur regeringen tänker jobba för att lösa de här problemen. Det duger inte att skylla på att företagen inte har ansökt och inte pratat med nätägarna. Ni vill fortsätta med skatt på avfallsförbränning. Ni vill inte bana väg för utveckling av kärnkraften. I Skåne råder både kapacitetsbrist och effektbrist. Ansvaret ligger hos regeringen.

Anf. 45 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vi har tiodubblat utbyggnaden av elnätet i Sverige. De närmaste åren kommer vi att bygga tio gånger så mycket elledningar som har byggts de senaste 30 åren.

I samband med det ska vi se till att företagen i Skåne och överallt annars i Sverige har gott om el för att kunna expandera. Vi har nämligen historiskt stora elöverskott i Sverige.

Anf. 46 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna alla, såväl statsråd som ledamöter, om att vi här i kam-maren talar via talmannen och inte direkt till den som ställer frågan.

Lagförslag om könskorrigering

Anf. 47 CLARA ARANDA (SD):

Fru talman! Jag riktar min fråga till socialministern. Jag vill lyfta upp det omdiskuterade lagförslaget om att 15-åringar ska kunna genomgå könskorrigering utan medgivande från vårdnadshavare.

I den statliga utredning som ligger till grund för lagförslaget menar man att underlivskirurgi i tidig ålder kan vara skillnaden mellan liv och död. Det är ett påstående som har visat sig sakna stöd. Det finns inte belägg för att unga patienter med könsdysfori tar sina liv i väntan på operation, vilket har varit ett väl använt argument från regeringsföreträdare för att få lagstiftningen på plats.

Med anledning av den stora brist på evidens som föreligger när det gäller könsbekräftande behandling och inte minst de felaktiga uppgifter som framkommit gällande självmordsrisk undrar jag om statsrådet avser att beakta detta i det fortsatta arbetet och hanteringen av lagförslaget.

Anf. 48 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Clara Aranda, för att frågan kommer på tal ännu en gång!

Det finns inga lagförslag som någon behöver ta ställning till just nu. Det är viktigt att det kommer fram.

Det finns dessutom inga lagförslag som innebär att man som 15-åring lättvindigt kan höra av sig till vården och önska sig könskirurgi. Det är alltid en fråga om synnerliga skäl. Det är alltid en fråga om professionens prövning.

För att reda ut begreppen så att vi inte ännu en gång lämnar kammaren med missförstånd vill jag säga att det togs fram ett lagförslag som gick ut på remiss och till Lagrådet. Det har fått kritik. Vi har inte gått vidare med det förslaget utan arbetar vidare.

Jag utgår från att också Clara Aranda har mött de personer som blir berörda, dem som uppfattar att de är i fel kropp och som lider av så kallad könsdysfori. Jag utgår från att hon inte bara enkelt avfärdar det genom att säga att det inte föreligger några problem här. Det är klart att det är ett stort lidande.

Vilka förslag vi politiker ska lägga fram är en fråga som ligger framför oss.

Anf. 49 CLARA ARANDA (SD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Unga transpersoner som är i behov av vård ska få hjälp och behandling utifrån god evidens och beprövad erfarenhet. Den könsbekräftande vården kan i dag ses som ett experiment där de uppenbara konsekvenserna av de här livsavgörande ingreppen inte tas på allvar.

Min avslutande fråga blir därför om statsrådet kommer att arbeta för att säkerställa att unga transpersoners rätt till evidensbaserad och säker vård säkerställs.

Anf. 50 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag vill understryka att den lagstiftning som Sverige i dag har är från 1970-talet. Den har hittills inte förändrats.

Det är professionen som styr vården i Sverige. Jag hoppas och utgår från att det kommer att vara på det sättet även i fortsättningen. Partipolitik ska inte styra vilken vård människor får.

Vi som regering, som förbereder lagförslag, och riksdagsledamöter, som lagstiftar, har som ansvar att lyssna in och se till att professionen har de verktyg som krävs. Men naturligtvis ska all vård vara säker, kvalitativ och tillförlitlig.

Prot. 2019/20:21
17 oktober

Frågestund

En dynamisk hastighetsreglering

Anf. 51 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman och statsrådet Eneroth! I syfte att uppnå målet om färre döda och allvarligt skadade i trafiken genomför Trafikverket nu en hastighetssänkning på en rad landsbygdsvägar runt om i hela landet. Följden blir att tillgängligheten, ett annat av trafikpolitikens funktionsmål, blir lidande. Det handlar om tillgänglighet i form av räckvidd och storlek, inom vilken geografi jag som medborgare kan vara verksam i mitt arbetsliv och min utbildning. Det handlar också om de människor jag träffar.

Förståelsen för hastighetssänkningen som genomförs riskerar att svikta då inga andra åtgärder än att skylta om vidtas.

Min fråga till statsrådet blir: Vore det inte mer verksamt att tillämpa en dynamisk hastighetsreglering utifrån väglag, trafikintensitet, dagsljus och så vidare? Då skulle tillgängligheten sannolikt påverkas mindre och förståelsen för åtgärden vara väsentligt större.

Anf. 52 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Anders Åkesson, för engagemanget! Det är skönt att veta att det finns ett stort engagemang i Sverige för trafiksäkerhetsfrågor. Vi är världsledande och jobbar systematiskt med nollvisionen.

Hastighet dödar. Det vet vi. Det finns ett tydligt samband mellan den hastighet man håller och resultatet vid en frontalkollision. Det är ett av skälen till att vi jobbar med hastighetssänkningar men också med mitträcken, för att se till att man undviker frontalkollisioner.

Jag tror att vi ibland behöver arbeta mer för att öka tillgängligheten, inte minst i landsbygd. För att undvika hastighetssänkningar kan vi, utöver det statliga vägnätet, använda mitträcken och samfinansiera det regionalt. På det sättet upprätthåller vi en högre hastighet och undviker samtidigt risken för att man krockar. Vi kan kombinera bra trafiksäkerhet med att se till att man inte får långa pendlingstider. Det är ett sätt som skulle kunna vara verkningsfullt, tillsammans med dynamisk hastighetssättning.

Anf. 53 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Tack, statsrådet Eneroth, för ett positivt svar! Det var dock inte svar på min fråga.

Jag har själv motionerat i den här kammaren om möjlighet till samfinansiering med regionala och statliga medel för att uppnå fler mitträcken i syfte att upprätthålla tillgängligheten. Jag är mycket nöjd med hur regeringen hanterade det initiativet.

Min fråga var dock: Borde inte dynamisk hastighetsreglering vara ett bättre verktyg än statiska skyltar, som är en mycket billig men – är jag rädd – ineffektiv åtgärd eftersom människor inte förstår den?

Anf. 54 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Det är sant. Men det mest verkningsfulla medlet i närtid har varit just mitträcken. Det har varit viktigt för att hantera diskussionen på landsbygden när det gäller just hastighetssänkningar.

Jag är öppen för dynamiska skyltar också. Det finns som försöksverksamhet. Låt oss pröva oss fram. Och låt oss med de experter som finns på Trafikverket se vad som finns inom räckhåll för att få ytterligare färre skadade och döda i trafiken.

Krisberedskapen inom vården

Anf. 55 PIA STEENSLAND (KD):

Fru talman! Patientsäkerheten är hotad. Sedan förra veckan är planerade operationer inställda i flera regioner på grund av att den nya leverantören av sjukvårdsmateriel inte har klarat av att sköta sin uppgift. Fem regioner och Socialstyrelsen har gått upp i stabsläge, och patienter i behov av vård drabbas hårt i en redan ansträngd sjukvårdsorganisation. I dag väntar närmare 140 000 personer olagligt länge i kö till specialistvård eller på operation.

Det saknas nu en prognos för när leveranserna kommer att fungera som de ska.

Det är bra att Region Uppsala har beslutat att införa ett beredskapslager där det ska finnas tillräcklig materiel för att förhindra att det här händer i framtiden.

Fru talman! Jag undrar vilka åtgärder socialministern och regeringen har vidtagit, både i den akuta pågående krisen och för att förstärka krisberedskapen för att förhindra att denna svåra bristsituation ska uppstå igen.

Anf. 56 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Pia Steensland, för en fråga som jag förstår att många funderar över!

Även om man inte bor i någon av de fem berörda regionerna är det klart att man tar del av detta och funderar på vad stabsläge är, hur allvarligt det är och vad det är som händer.

Det är allvarligt när personer som ska genomgå en planerad operation inte kan få den genomförd och när skälet varken är platsbrist eller professions- eller kompetensbrist. Det handlar inte heller om tidsbrist utan om brist på sjukvårdsmateriel.

Det måste finnas bättre beredskap. Det säger inte bara jag. Det säger också MSB till regionerna. Det är allvarlig kritik som riktas. Varje region behöver se över vilken beredskap man har.

Jag vill understryka vikten av robusta avtal när man gör upphandlingar. Det är uppenbart att någonting i detta brister. Den 1 oktober skulle en ny leverantör ta över. Lika snabbt uppstod bristen på sjukvårdsmateriel.

Anf. 57 PIA STEENSLAND (KD):

Fru talman! Min fråga gällde vilka åtgärder socialministern och regeringen har vidtagit i denna situation.

För oss kristdemokrater är det uppenbart att det behövs ett tydligare statligt ledarskap för hälso- och sjukvården. Att ha det som i dag är orimligt, det vill säga att var du bor i landet ska avgöra din chans att överleva en svår diagnos. Jag undrar om socialministern delar Kristdemokraternas uppfattning att den aktuella krisen med sjukvårdsmaterielen är ytterligare ett tecken på att det krävs en tydligare nationell styrning av sjukvården.

Anf. 58 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Det blev många frågor i en att besvara på 30 sekunder.

Att överleva svåra diagnoser ska på intet sätt blandas ihop med den situation som nu uppstått. Det vill jag verkligen understryka. Socialstyrelsen är som myndighet regeringens verktyg och redskap och har engagerat sig i frågan. Det har man gjort genom nationella samverkanskonferenser och genom att försäkra sig om att det finns en möjlighet för kringliggande regioner att bistå, vilket också har skett.

Låt mig också bara säga att misstag även skulle kunna inträffa om det varit statens ansvar. Om det då hade funnits en enda upphandlare för hela landet kanske man hade haft samma materielbrist i hela Sverige.

Nya Ostkustbanan

Anf. 59 MALIN LARSSON (S):

Fru talman! Jag har en fråga till infrastrukturminister Tomas Eneroth.

Statsrådet besökte i början av denna vecka Västernorrland och fick höra om länets möjligheter framöver, att det kommer att krävas fortsatta satsningar på våra järnvägar och att den nya Ostkustbanan snart behöver börja byggas.

Både människor och företag vill redan i dag resa och transportera på ett hållbart sätt. Detta märks tydligt för oss som varje vecka åker tåg. Tågen är fullbokade. Det är glädjande att fler väljer tåg, men det har också medfört att restiden har ökat. Med ett enkelspår är hela systemet sårbart.

Vi vill leva mer hållbart. Järnvägen är ett överlägset miljövänligt alternativ när vi vill transportera både oss själva och gods. Därför vill jag fråga hur statsrådet ser på ett byggande av det klimatsmarta dubbelspåret mellan Härnösand, Sundsvall och Gävle.

Anf. 60 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag delar helt och hållet uppfattningen om att det är klimatsmart att åka tåg. Det är därför vi gör den största järnvägssatsningen i modern tid. Vi gör det efter år av underinvesteringar då det var viktigare att sänka skatten i stället för att investera i infrastruktur som gör att vi kan klara klimatmålen men också hålla ihop landet och stärka konkurrenskraften för företag som vill skicka gods på tåg.

En av de stora nyheter vi hade när vi lade fram den nationella planen för infrastruktur var satsningen på Ostkustbanan. Det handlade om över 8,1 miljarder kronor. Detta är alltså en viktig satsning. Bara i Västernorrlands län lägger vi sammanlagt 10 miljarder på infrastrukturens satsningar. Det gör vi för att knyta ihop landet bättre, öka möjligheten för klimatsmart resande och framför allt se till att fler får möjligheten att färdas själva och

skicka gods med järnvägen. Detta är Sveriges möjlighet att klara klimatmålen.

Anf. 61 MALIN LARSSON (S):

Fru talman! Tack, Tomas Eneroth, för svaret! En utbyggnad av dubbelspår mellan Härnösand, Sundsvall och Gävle kan halvera restiderna och fördubbla kapaciteten. Detta gynnar såväl klimatet som passagerare och gods. Dessutom knyter ett dubbelspår ihop norra Sverige med södra Sverige.

När tror infrastrukturministern att vi kan inviga nya Ostkustbanan, vårt efterlängtnade dubbelspår?

Anf. 62 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! På den sista frågan passar jag. Det har jag lärt mig av risker för förseningar och annat. Vi satsar dock mer än någonsin.

Trycket är stort. Det har vi märkt i sommar. Fler vill åka tåg. På vissa sträckor är det en dubbling eller flerdubbling. Det är bra, för det visar att människor är engagerade i klimatomställningen. De tar eget ansvar precis som företag som skickar gods. Vad jag kan vara tydlig med är att regeringen fortsätter att satsa på klimatomställningen och gör den största järnvägssatsningen i modern tid. Det kommer också Ostkustbanan till del.

Tiden för utbyggnaden av elnätet

Anf. 63 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Anders Ygeman om kapacitetsbristen i elnäten, vilket flera andra talare har gjort. Jag vill dock inskräpa att det inte handlar om en effektivitetsbrist, det vill säga en brist på el, utan en kapacitetsbrist, som är en brist i överföringen av el från där den produceras till där den används.

Denna brist är ganska allvarlig, i synnerhet för Stockholm och Malmö. Den beror på att vi inte har byggt ut stomnätet och de lokala näten på det sätt som vi borde göra. Det är bra att statsrådet säger att vi under kommande tio år kommer att bygga mer än vad vi gjort under de senaste 30 åren. Problemet är bara att det tar tio år att bygga detta. Det tar alldeles för lång tid i ett läge där bristen är akut.

Min fråga är inte densamma som från några av de andra här, som hade några allmänna frågor om el. Jag undrar hur vi kan korta ned tiderna för att bygga detta från tio år till mycket kortare tid. Vad kan myndigheterna göra? Vad kan vi ta få ut av den utredning som gjordes? Hur kan man göra näten smartare? Hur kan vi höja ambitionsnivån?

Anf. 64 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Tack, Martin Ådahl, för frågan! Det stämmer att Nätkoncessionsutredningens och Elisabet Falemos betänkande har sänts ut på remiss. Där finns viktiga förslag som kan halvera utbyggnaden av elnät för vissa viktiga delar och kapa flera år på byggnadstiden för andra. Jag tror dock inte att det räcker. Alla som ingår i detta, kommuner, länsstyrelse, Svenska kraftnät och regeringen, måste ta sin del.

I debatten kan det ibland bli lite underhållande när samma kommun som har stoppat att elnäten byggs i den egna kommunen sedan klagar på att de har effekt- eller kapacitetsbrist. Alla vi i kammaren vet ju att det är väldigt svårt att få el om man inte har ledningar.

Tiden för att bygga elledningar ska ned. Vi tiodubblar investeringarna, men vi ska också se till att kraftigt korta den tid det tar att få nya elledningar på plats.

Anf. 65 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Det låter bra. Man hoppas också på leverans av detta. Min fråga gällde också ambitionsnivån för stomnätet, som också är eftersatt. Från många olika håll har det kommit framställningar om att detta ska förstärkas.

Anf. 66 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vi har tiodubblat takten i byggandet av stamnätet jämfört med början av 2000-talet. Där har vi en väldigt hög ambition.

Man kan hoppas att vi levererar, men det är som Obamas kritiker sa: "Hope is not a strategy." Vi måste i varje del av denna resa se till att pressa ned tiderna. Vi måste se till att fler processer blir parallella i stället för sekventiella. På detta sätt sparar vi viktig tid i processen.

Stärkandet av flyget och Arlanda

Anf. 67 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Eneroth. Sverige är ett långt land med stora avstånd. Det är också ett land som är beroende av handel. Därför är flyget en variant av kollektivtrafik som framför allt fångar upp långa avstånd och stora delar av Sverige. Det gynnar oss även i vår handel.

Det har kommit oss till del att SAS har fattat beslut om att flytta en del flyglinjer från Arlanda till Köpenhamn. Möjligtvis är det affärsmässigt rätt för dem. Jag gör ingen värdering av det. Det är dock ett faktum. Här uppstår min fråga till regeringen och statsrådet, fru talman. Vad ämnar regeringen göra för att stärka det svenska flyget? Det är otroligt viktigt att vi har ett väl fungerande flyg. Min andra fråga är: Vad ämnar regeringen göra för att stärka Arlanda?

Anf. 68 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag delar helt uppfattningen att flyget är viktigt för Sverige. Vi är ett exportberoende industriland. Vi är starkt beroende av att ha bra kommunikationer med omvärlden för att kunna upprätthålla inte minst handel och exportförbindelser men också naturligtvis för annat resande.

I samma stund som jag säger att flyget är viktigt är jag också väldigt tydlig med att flyget behöver ställa om. Flyget måste precis som alla andra transportslag klara den omställning som vi nu gör, med biodrivmedel eller på sikt elektrifiering. Sådana forskningsprojekt finns här i Sverige. Detta kommer att vara vägledande för den flygpolitik som regeringen för.

Det är då viktigt att man jobbar för nya flyglinjer från Arlanda som är internationellt viktiga. Vi arbetar naturligtvis, och har gjort det under lång tid, med den flygstrategi som regeringen har haft med en särskild färdplan

för just Arlanda. Vi måste nationellt se till att vi kan ha bra internationella flygförbindelser och kunna samla flyget på Arlanda.

Anf. 69 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar för svaret så långt. Jag tror att egentligen alla partier i Sveriges riksdag är överens om att vi behöver ställa om. Jag som västsvensk ser egentligen inget jätteproblem med att exempelvis Köpenhamn blir en starkare nod, för många av oss har naturliga skäl att resa dit. Men det är oerhört viktigt för Sverige att vi har ett väl fungerande nav mitt i landet, och då är det Arlanda det handlar om. Min fråga var egentligen vad regeringen ämnar göra, men den frågan fick jag inget svar på, fru talman.

Anf. 70 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag hade önskat att vi var överens, men det är vi faktiskt inte. Flygskatten och andra instrument vi har för att flyget och andra delar av transportsektorn ska ställa om har kritiserats hårt, inte minst av kristdemokrater, moderater och sverigedemokrater. När det gäller klimatfrågan och flygets omställning är vi inte alltid överens i debatten.

Vi arbetar naturligtvis för att stärka Arlanda. Detta har arbetet med Arlandarådet och en färdplan för Arlanda hela tiden haft som mål.

Kommunernas ansvar för sina medborgare

Anf. 71 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Min fråga går till socialministern.

Vi som sitter i trafikutskottet vet att det förekommer social dumpning på arbetsmarknaden inom både åkerinäringen och byggbranschen. Det är något som vi har mött. Arbetsgivare utnyttjar arbetstagare och underminerar den svenska modellen.

Men att det skulle finnas kommuner som håller på med social dumpning var någonting nytt för mig. Under april och maj flyttade Solna kommun 14 medborgare från Solna till Kramfors. Gemensamt för alla 14 var att de saknade försörjning och fick en nummerlapp till socialkontoret i Kramfors.

Det är oacceptabelt att oseriösa kommuner håller på med sådana saker. Därför frågar jag ministern: Vad kan ministern göra för att komma åt det här?

Anf. 72 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar Jasenko Omanovic för en viktig fråga. Jag håller med, och det är tråkigt att vi behöver ha den diskussionen här i Sveriges riksdag. Det är tydligt att varje kommun har ansvar för sina medborgare, invånare, alldeles oavsett om man är barn eller äldre, om man har en funktionsnedsättning, om man går i skolan eller om man är yrkesverksam. Det spelar ingen roll.

Detta bygger på att varje kommun tar ansvar för sina medborgare. Det är därför vi har ett kostnadsutjämnningssystem; syftet är att man ska få mer likvärdiga förutsättningar. Det är också därför vi tillför välfärds miljarder; möjligheten ska finnas att erbjuda god välfärd i landets alla kommuner.

Jag tycker att detta är en tråkig diskussion att behöva ha. I grund och botten handlar det om solidaritet kommuner emellan. 290 kommuner måste dela på ansvaret för 10 miljoner invånare. Det funkar om alla gör sin del.

Prot. 2019/20:21
17 oktober

Frågestund

Anf. 73 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag tackar socialministern för svaret.

Medan man gjorde detta flyttades invånare till Kramfors. Där stod jag på första maj med föräldrar som kämpade mot nedläggningen av en skola. Samtidigt som de kämpar flyttar andra kommuner kostnader till Kramfors, vilket omöjliggör för föräldrar och kommunpolitiker att behålla välfärden i kommunen. Detta är högst orättvist. Jag hoppas att ministern kan göra någonting åt det.

Anf. 74 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Det är ett faktum att varje kommun har ansvar för sina kommuninvånare. Hur ser man då till att någon blir och förblir kommuninvånare? Det är klart att det är en fråga om solidaritet kommuner emellan. Men i grund och botten är det också en fråga om hur Sverige ska hålla ihop i längden. Jag har inga nya svar att ge Jasenko, men det är klart att detta är en väldigt angelägen fråga som vi kanske tyvärr får anledning att diskutera mer.

Debatten om elkapaciteten

Anf. 75 MAGNUS MANHAMMAR (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Anders Ygeman.

Den senaste veckan kan man nog lätt påstå att det har varit en typ av falsk alarmism i energidebatten i Sverige. Det har framför allt varit två partier som verkligen tagit i ordentligt: Kristdemokraterna och Moderaterna. De menar att det råder energibrist och delvis elkapacitetsbrist eller elöverföringsbrist.

Det här framstår som lustigt om man ser till fakta. Sverige exporterar varje år 15–20 terawattimmar el till omvärlden. 51 av 52 veckor är det nettoexport av el från Sverige. Det behövs sans och balans i diskussionen och debatten.

Mina frågor till statsrådet är: Hur ser statsrådet på den debatt som varit? Vilka möjligheter finns det nu att bygga ut ytterligare? Det vill vi gärna höra svart på vitt, så att vi slipper få den här falska debatten som förts. Vad gör Svenska kraftnät, och vilka grejer finns i plan?

Anf. 76 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag välkomnar diskussionen om svensk energiförsörjning. Jag tror att den är bra och viktig att föra.

Basen är att vi fem partier emellan har en energiöverenskommelse som tryggar en långsiktig energiförsörjning för Sverige. Där ges det möjlighet att förnya de kärnkraftsreaktorer vi har och bygga ny kärnkraft. Där ger vi också en möjlighet att satsa på förnybar energi. Den energiöverenskommelsen har lett till 80 miljarder kronor i nya energiinvesteringar. Den energiöverenskommelsen har lett till att Sverige har det största elöverskott-

tet någonsin och att vi bara i år förväntas exportera 27 terawattimmar el. Det är mer än vad som skulle krävas för hela den svenska fordonsparken. Framåt säger Energimyndigheten att vi kommer att ha ett fortsatt växande energiöverskott, även om ägarna bestämmer sig för att avveckla Ringhals 1 och 2.

Anf. 77 MAGNUS MANHAMMAR (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag är glad att statsrådet säga att den här debatten är viktig, för det är den. Men det är också viktigt att det är sans och balans och att vi får fakta, exempelvis sådana som statsrådet precis har gett oss.

Jag är själv från södra Sverige, från Blekinge. Vi har ett viktigt vindkraftsprojekt som heter Taggen. Det finns många andra projekt i södra Sverige som är viktiga att bygga ut när det handlar om förnybar energi. Hur ser statsrådet på utbyggnaden av förnybar energi i södra Sverige? Vi har ju lite för lite kapacitet och lite för lite produktion där för tillfället.

Anf. 78 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag tror att det finns goda förutsättningar att bygga förnybar energi i södra Sverige på marknadsmässiga grunder. Den vindkraft som byggs i dag byggs utan subventioner. Därför menar jag att det är angeläget att så snabbt det går avskaffa det tidigare subventionssystemet i form av elcertifikat, så att marknaden klarar sig själv. Men vi vill också leva upp till det avtal vi har i energiöverenskommelsen om att avskaffa anslutningsavgiften för havsbaserad vindkraft. Det kommer att kunna ge Skåne och Blekinge mer.

Vård av människor med posttraumatiskt stressyndrom

Anf. 79 SULTAN KAYHAN (S):

Fru talman! Våldtäkt, misshandel, flykt, olyckor, krig och naturkatastrofer – de som har posttraumatiskt stressyndrom har varit med om allvarliga händelser.

PTSD är en tung psykisk sjukdom som gör att man återupplever minnen från traumat och har kronisk stress, kraftig ångest och andra svåra besvär som leder till isolering, sjukskrivning och ofullständig skolgång. PTSD är kopplat till dödliga sjukdomar, missbruk och självmord.

600 000 personer har PTSD. De flesta får inte vård. Det är människor som har varit igenom helvetet men som samhället har övergett.

Minst två av dem följer den här debatten: min vän Jimmy, som blev grovt misshandlad av personer som tog sig in i hans hem, och min vän Anna, som såg döden under sin flykt till Sverige och som blev utsatt för sexuella övergrepp och våld under hela sin uppväxt.

Har socialminister Lena Hallengren något besked att ge dem?

Anf. 80 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar Sultan Kayhan för att hon bidrar till att lyfta fram en fråga som kanske inte alltid diskuteras så mycket som den borde. Jag vill gärna understryka att det är klart att vården har ett viktigt ansvar för att möta de personer som lider av PTSD. Men det är också en utmaning

för vårt samhälle att se till att man ser dessa personer. Det är en fråga för arbetslivet. Är man ung är det även en fråga för skolan att se och förstå. Hur ska man möta en person som har den diagnosen och de symtomen och som behöver otroligt mycket stöd, inte bara för att bli frisk och klara en framtid utan också för att klara av att leva här och nu? Såklart har vården ett viktigt ansvar. Det är ju vårdens professioner som är allra bäst på att bedöma hur man allra bäst ger vård.

Prot. 2019/20:21
17 oktober

Frågestund

Anf. 81 SULTAN KAYHAN (S):

Fru talman och statsrådet Hallengren! Regeringen har satsat pengar under flera år för att minska den psykiska ohälsan, men de flesta med PTSD får ändå inte vård. Jag tror att det krävs riktade åtgärder för PTSD.

Hundratusentals människor väntar på ett ljus och en krok att hänga sitt hopp på. Jag lovar att fortsätta att driva denna fråga och kommer bland annat att arrangera ett riksdagsseminarium för att diskutera åtgärder.

Jag skulle vilja höra vad socialminister Lena Hallengren tänker göra.

Anf. 82 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Det är alldeles korrekt att det har funnits överenskommelser som handlar om psykiatrin. Det handlar om att stärka psykiatrin och göra den mer likvärdig över landet, om att öka kunskapsstödet gentemot professionen men också om att se till att hela tiden låta den forskning som finns finnas längst ut i verksamheten.

När det gäller psykisk ohälsa är det ett väldigt brett spektrum. Det känns knappt relevant att tala om en vårdform för lättare psykisk ohälsa när Sultan Kayhan talar om PTSD. Men vi arbetar med psykisk ohälsa väldigt brett – och då menar jag just brett.

Omställningen till ett fossilfritt samhälle

Anf. 83 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Tomas Eneroth. En del av trafikskottet har varit i Kalifornien för att se och lära vad vi kan göra för att uppnå målen till 2030. En viktig del av målen är omställningen till fossilfritt. Sverige ligger inte efter på något sätt, men att minska med 70 procent till 2030 är ett högt ställt mål. Många är till och med tveksamma till om det ens är möjligt att uppnå det. Jag är dock väldigt optimistisk och tror att det faktiskt är möjligt, men vi behöver skynda på omställningen.

Min fråga blir då: Håller statsrådet med om att vi behöver skynda på, och vad kan regeringen göra för att det ska ske?

Anf. 84 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman och Denis Begic! Jag håller verkligen med. Klimatpolitiska rådet var tydligt med att ska vi nå 70-procentsmålet måste vi skynda på.

Vi gör mycket i Sverige. Vi är världsledande när det gäller omställningen. Det är biobränslen. Det är elektrifiering. Det är elvägar. Det är satsning på järnväg och sjöfart för att reducera utsläppen. Men vi måste göra mer – det är ingen tvekan om det.

Det handlar om vårt eget åtagande här hemma. Jag tror till exempel att Sverige har flest elbilar i EU. Om vi bygger ut laddinfrastrukturen och säkerställer att vi bygger ut elvägar ökar sannolikheten att omställningen går fortare. Men vi måste också jobba internationellt. COP 25, det stora klimatmötet, genomförs i år i Chile. Faktum är att transportministrarna är inbjudna denna gång. Transportministrarna har kommit att bli de nya klimatministrarna, för det är i transportsektorn vi behöver ställa om. Här kommer vi från svensk regerings sida att vara ledande, för vi behöver omställningen både i Sverige och internationellt.

Anf. 85 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Tack, ministern, för bra svar! En del av lösningen som vi såg under denna resa var autonoma fordon. Jag är säker på att ministern har hört mycket om dessa fordon. Där borta i Kalifornien var man lite mer progressiv när det gäller den biten. Vi ligger lite efter i Sverige.

Hur ser statsrådet på möjligheter till pilotprojekt i fråga om autonoma fordon? Då tänker jag framför allt på kollektivtrafiken och på godstransporter.

Anf. 86 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman och Denis Begic! Det är sant att man också har kommit långt i USA, men vi är väldigt långt framme i Europa och inte minst i Sverige. Faktum är att Einride nu kör med en lastbil i Jönköping, 100 meter på allmän väg. Detta sker fortfarande inom ramen för demoanläggningar. Men vi arbetar också på det som ska vara det kommande permanenta regelverket. Då har det varit viktigt för mig att säkerställa att det blir likartat i EU, så att fordonsindustrin får möjlighet att utveckla dessa modeller på hela den europeiska marknaden.

Reglerna för offentlig upphandling av sjukvårdsmateriel

Anf. 87 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Lena Hallengren. Också jag kommer att ställa en fråga om alla de regioner som har gjort en gemensam upphandling av sjukvårdsartiklar och som nu står utan materiel. Upphandlingen har visat sig vara dålig, och priset har fått spela en alltför stor roll. Jag tror att vi också kan se att avregleringen av apoteksmonopolet kan ha spelat in här. Det gäller naturligtvis även privatiseringar.

I mitt hemlän Uppsala har flera operationer ställts in, och man har aviserat att ännu fler kommer att ställas in.

Jag undrar vad socialministern planerar för att detta inte ska ske igen. Kommer till exempel lagen om offentlig upphandling att ses över, så att vi i framtiden inte kan se att ett lågt pris får gå före kvalitet? Kan vi på något sätt förhindra denna typ av beslut?

Anf. 88 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Ilona Szatmari Waldau, för frågan! Jag är lite försiktig med min analys när vi är mitt uppe i detta, men jag utgår från att det kommer att göras en tydlig analys av hur denna situation kunde uppstå.

Det har visat sig att de fem regioner som har berörts av upphandlingen har hanterat detta på lite olika sätt. De har helt enkelt haft olika beredskap för att möta situationen. Till exempel har planerade operationer inte ställts in i alla regioner. Men jag understryker, liksom i mitt förra frågesvar, att det är väldigt allvarligt att man hamnar i denna situation. Skälet är inte något utifrån kommande och eller något krisartat på det sättet, utan det handlar faktiskt om en upphandling som är gjord.

Vilka faktorer som har spelat in och vilka hänsynstaganden man har gjort känner jag inte till fullo till. Det är inte heller på mitt bord att hantera hela lagen om offentlig upphandling. Men det är klart att jag inser att frågan ställs, och inte bara här i kammaren. Jag utgår från att den också kommer att ställas av de regioner som är berörda och av andra regioner.

Anf. 89 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Fru talman! Det jag kan konstatera ur ett Uppsalaperspektiv – Uppsala har definitivt haft den sämsta beredskapen för detta, för man har inte haft något mellanlager – är att ansvariga politiker skyller på varandra. Man skyller ifrån sig. Man skyller på tjänstemännen, och tjänstemännen skyller på företaget för att det inte levererat det som det har lovat. Alla skyller på alla. Det tycker jag är en väldigt allvarlig situation.

Jag hoppas verkligen att statsrådet, som ändå är den högst ansvariga politikern i Sverige när det gäller sjukvård, ser till att detta inte händer igen.

Anf. 90 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Utan att på något sätt förminska min egen roll vill jag understryka att i detta fall har regionerna ett ansvar. De har ett ansvar för att sköta hälso- och sjukvården på daglig basis men också för att sköta de upphandlingar som de väljer att göra.

Det är naturligtvis viktigt att man får det stöd som man kan få från både upphandlingsmyndighet och andra håll. Jag avser att följa frågan mycket noggrant, vill jag säga, för att få reda på mer om hur detta egentligen kunde inträffa.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 7 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Proposition

2019/20:28 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak

Skrivelse

2019/20:35 Riksrevisionens rapport om Tullverkets kontroll

§ 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 16 oktober

2019/20:50 Situationen beträffande politisk frihet och mänskliga rättigheter i Ryssland

av *Margareta Cederfelt* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:51 Turkiets invasion i norra Syrien

av *Magnus Jacobsson* (KD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:52 Beställaransvar utan verkan

av *Thomas Morell* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:53 Antalet mjölkbönder

av *Magnus Oscarsson* (KD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:54 Tvångsäktenskap och arrangerade äktenskap

av *Sara Gille* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 16 oktober

2019/20:182 Transparens rörande export av krigsmateriel

av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:183 Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterade brott

av *Margareta Cederfelt* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:184 Förhör av barn utan vårdnadshavares tillstånd

av *Magdalena Schröder* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:185 Myndighetskluster

av *Dennis Dioukarev* (SD)
till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:186 Underfinansieringen av välfärden

av *Dennis Dioukarev* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:187 Stroke bland unga vuxna

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:188 Cancerstrategi

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:189 Sjukhus utan livsviktig utrustning

av *Thomas Morell* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:190 Snabbare processer för skyddsjakt

av *Magnus Persson* (SD)

till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

2019/20:191 Tillåtelse för kommuner och regioner att upphandla flygtrafik

av *Arman Teimouri* (L)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2019/20:192 Eget utträde

av *Dennis Dioukarev* (SD)

till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2019/20:193 Direktiv till Swedavia

av *Dennis Dioukarev* (SD)

till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2019/20:194 Behovet av en Kinastrategi

av *Dennis Dioukarev* (SD)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2019/20:195 Effektbrist

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2019/20:196 Stabsläge på svenska sjukhus

av *Beatrice Ask* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:197 Digitaliserad informationsdelning inom hälso- och sjukvården

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:198 Bristande beredskap på svenska sjukhus

av *Beatrice Ask* (M)

till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2019/20:199 Tryggheten vid obehakade järnvägsövergångar

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

Prot. 2019/20:21

17 oktober

§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 16 oktober

2019/20:100 Stängningen av apoteket i Föllinge

av *Kalle Olsson* (S)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:101 Försvarsberedningens förslag och ekonomiska ram

av *Lars Püss* (M)

till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2019/20:102 Gruvprojekten i Kallak och Laver

av *Linus Sköld* (S)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:103 Hantering av ordningsproblem i skolan

av *Jörgen Grubb* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:104 Fördröjt införande av kontantförbud för handel med metallskrot

av *Mikael Strandman* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:105 Förankring av Sveriges deltagande i European Intervention Initiative

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:106 Engångsartiklar av plast inom försvaret

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:107 Farliga familjehemsplaceringar

av *Magdalena Schröder* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:108 Situationen på SAS

av *Jens Holm* (V)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:109 Garantier för export av naturgas

av *John Weinerhall* (M)

till statsrådet Anna Hallberg (S)

2019/20:110 Brott mot FN:s vapenembargo

av *Håkan Svenneling* (V)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:111 Hemförande av barn från nordöstra Syrien

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:112 Nya elmätare

av *Lars Hjalmered* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:114 En konsumentvägledning nära medborgarna

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:113 Neddragningar på järnvägsunderhållet

av *Roza Güclü Hedin* (S)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:115 Brister i larmcentralens verksamhet

av *Laila Naraghi* (S)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:116 Förstörda fordon på grund av brister vid vägarbete på väg 40

av *Sten Bergheden* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:119 Konsumentskydd vid kirurgiska ingrepp

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:122 Nollvision för självmord

av *Clara Aranda* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:125 Det fortsatta nationella arbetet med psykisk ohälsa

av *Clara Aranda* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:123 Apatiska flyktingbarn

av *Clara Aranda* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:124 Stora demonstrationer i Irak

av *Anders Österberg* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:144 Avskaffat krav på danstillstånd

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:126 Turkiets militära upprustning mot Rojava

av *Lawen Redar* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:134 Turkisk invasion av Rojava

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:139 Förhindrande av nya förföljelser i norra Syrien

av *Mats Nordberg* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:148 Turkiets anfall i Syrien

av *Sara Gille* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:161 Sanktioner mot Turkiet

av *Edward Riedl* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:127 Trafiksäkerheten vid järnvägen

av *Sofia Westergren* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:128 Bärplockningsläger

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:129 Hög sjukfrånvaro hos kvinnor

av *Katarina Brännström* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:130 Pensionärer som missar bostadstillägg

av *Katarina Brännström* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:141 Brottslighet mot företagare

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:142 Resurser till polisen

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:131 Regelförenklingar

av *Tobias Andersson* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:132 Regeringens nya position om flytträtten

av *Dennis Dioukarev* (SD)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:136 Abortanklagad fängelsedömd journalist i Marocko

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:135 Politiska rättigheter i Egypten

av *Fredrik Malm* (L)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:140 Produktionsincitament för film

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:143 Konsumentinformation om solcellers miljöpåverkan

av *Angelica Lundberg* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 15.07.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till ajourneringen kl. 12.20 och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Avsägelse.....	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Ärende för hänvisning till utskott	2
§ 5 Svar på interpellation 2019/20:26 om snöröjning av enskilda vägar	2
Anf. 1 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	2
Anf. 2 HELENA LINDAHL (C)	3
Anf. 3 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	4
Anf. 4 HELENA LINDAHL (C)	5
Anf. 5 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	6
Anf. 6 HELENA LINDAHL (C)	6
Anf. 7 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	7
Ajournering.....	8
Återupptaget sammanträde	8
§ 6 Frågestund.....	8
Anf. 8 TREDJE VICE TALMANNEN	8
<i>Slopad skatt på lokal elproduktion</i>	<i>8</i>
Anf. 9 LARS HJÄLMERED (M).....	8
Anf. 10 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	8
Anf. 11 LARS HJÄLMERED (M).....	9
Anf. 12 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	9
<i>Unga kvinnors trygghet</i>	<i>9</i>
Anf. 13 EBBA HERMANSSON (SD)	9
Anf. 14 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	9
Anf. 15 EBBA HERMANSSON (SD)	10
Anf. 16 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	10
<i>Den svenska sexköpslagen.....</i>	<i>10</i>
Anf. 17 HELENA VILHELMSSON (C).....	10
Anf. 18 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	10
Anf. 19 HELENA VILHELMSSON (C).....	11
Anf. 20 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	11
<i>Besparingar i äldreomsorgen</i>	<i>11</i>
Anf. 21 KARIN RÅGSJÖ (V).....	11
Anf. 22 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	11
Anf. 23 KARIN RÅGSJÖ (V).....	12
Anf. 24 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	12
<i>Skatten på kraft- och fjärrvärmeproduktion</i>	<i>12</i>
Anf. 25 CAMILLA BRODIN (KD)	12
Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	13
Anf. 27 CAMILLA BRODIN (KD)	13
Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	13
<i>Trafikverket och förbättrad säkerhet på det regionala vägnätet</i>	<i>13</i>
Anf. 29 HELENA GELLERMAN (L)	13
Anf. 30 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	14
Anf. 31 HELENA GELLERMAN (L)	14
Anf. 32 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	14

<i>Den avgiftsfria mammografin.....</i>	<i>14</i>
Anf. 33 DAG LARSSON (S).....	14
Anf. 34 TREDJE VICE TALMANNEN.....	14
Anf. 35 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	15
Anf. 36 DAG LARSSON (S).....	15
Anf. 37 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	15
<i>Färjetrafik för tåg till kontinenten.....</i>	<i>15</i>
Anf. 38 EMMA BERGINGER (MP).....	15
Anf. 39 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	16
Anf. 40 EMMA BERGINGER (MP).....	16
Anf. 41 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	16
<i>Elkapacitetsbristen</i>	<i>16</i>
Anf. 42 BORIANA ÅBERG (M).....	16
Anf. 43 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17
Anf. 44 BORIANA ÅBERG (M).....	17
Anf. 45 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17
Anf. 46 TREDJE VICE TALMANNEN.....	17
<i>Lagförslag om könskorrigering</i>	<i>17</i>
Anf. 47 CLARA ARANDA (SD)	17
Anf. 48 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	18
Anf. 49 CLARA ARANDA (SD)	18
Anf. 50 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	18
<i>En dynamisk hastighetsreglering.....</i>	<i>19</i>
Anf. 51 ANDERS ÅKESSON (C).....	19
Anf. 52 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	19
Anf. 53 ANDERS ÅKESSON (C).....	19
Anf. 54 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	20
<i>Krisberedskapen inom vården</i>	<i>20</i>
Anf. 55 PIA STEENSLAND (KD)	20
Anf. 56 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	20
Anf. 57 PIA STEENSLAND (KD)	20
Anf. 58 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	21
<i>Nya Ostkustbanan.....</i>	<i>21</i>
Anf. 59 MALIN LARSSON (S)	21
Anf. 60 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	21
Anf. 61 MALIN LARSSON (S)	22
Anf. 62 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	22
<i>Tiden för utbyggnaden av elnätet</i>	<i>22</i>
Anf. 63 MARTIN ÅDAHL (C).....	22
Anf. 64 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	22
Anf. 65 MARTIN ÅDAHL (C).....	23
Anf. 66 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
<i>Stärkandet av flyget och Arlanda</i>	<i>23</i>
Anf. 67 MAGNUS JACOBSSON (KD).....	23
Anf. 68 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	23
Anf. 69 MAGNUS JACOBSSON (KD).....	24
Anf. 70 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	24
<i>Kommunernas ansvar för sina medborgare</i>	<i>24</i>
Anf. 71 JASENKO OMANOVIC (S).....	24
Anf. 72 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	24

Anf. 73 JASENKO OMANOVIC (S)	25	Prot. 2019/20:21
Anf. 74 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	25	17 oktober
<i>Debatten om elkapaciteten.....</i>	25	
Anf. 75 MAGNUS MANHAMMAR (S)	25	
Anf. 76 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	25	
Anf. 77 MAGNUS MANHAMMAR (S)	26	
Anf. 78 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	26	
<i>Vård av människor med posttraumatiskt stressyndrom</i>	26	
Anf. 79 SULTAN KAYHAN (S).....	26	
Anf. 80 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	26	
Anf. 81 SULTAN KAYHAN (S).....	27	
Anf. 82 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	27	
<i>Omställningen till ett fossilfritt samhälle.....</i>	27	
Anf. 83 DENIS BEGIC (S)	27	
Anf. 84 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	27	
Anf. 85 DENIS BEGIC (S)	28	
Anf. 86 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	28	
<i>Reglerna för offentlig upphandling av sjukvårdsmateriel</i>	28	
Anf. 87 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	28	
Anf. 88 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	28	
Anf. 89 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	29	
Anf. 90 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	29	
§ 7 Bordläggning.....	29	
§ 8 Anmälan om interpellationer.....	30	
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	30	
§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	31	
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 15.07.....	34	